

CONVERGÈNCIA DE POLÍTIQUES ECONÒMIQUES
Germà Bel
(Publicat a *La Vanguardia*, 26 de Febrer de 2013)

Des de l'inici de la crisi econòmica es van confrontar dues concepcions contraposades de l'estratègia de superació de la mateixa. D'una banda l'abanderada pels Estats Units d'Amèrica, i secundada per Gran Bretanya i Espanya, entre altres països, que insistia en una acció pressupostària expansiva amb tots els mitjans necessaris, fins que el sector privat fos capaç de prendre el relleu, i tornés a liderar el creixement econòmic. Davant aquesta estratègia que posava un èmfasi gairebé exclusiu en l'expansió pressupostària, països com Alemanya i França donaven prioritat a aprofundir en la realització de reformes estructurals que augmentessin la productivitat de les economies en crisi, i per tant la seva competitivitat exterior. L'objectiu era guanyar mercats exteriors per compensar les insuficiències de la demanda interna, supeditada a un llarg i dolorós procés de desendeutament.

L'elecció d'Hollande a França el maig de 2012 va semblar inclinar la balança cap l'activisme pressupostari. Però els últims mesos han portat un canvi considerable de percepcions i d'orientacions. D'una banda, pel deteriorament de l'economia francesa, el principal malalt entre els grans europeus, per la seva incapacitat per emprendre reformes que flexibilitzin les seves molt rígides estructures productives. Per altra, i amb molta més importància en termes generals, pel canvi d'aires als EUA. En aquest país, quatre anys de dèficits enormes han portat el deute públic per sobre del 100% del PIB, i uns passius implícits de les diferents administracions, sobretot en pensions, que ningú és capaç de quantificar molt bé. Tot això per aconseguir unes taxes de creixement econòmic només marginalment superiors a les de la zona euro, tot i el gran diferencial de dèficit públic en els últims anys.

Les coses han canviat. Als EUA hi ha consens aclaparador en què el sector públic, i l'economia en el seu conjunt, no resisteixen per més temps uns dèficits tan alts com els recents. Alguns economistes insisteixen que els tipus de deute actuals permeten continuar realitzant polítiques pressupostàries molt agressives. Però cada vegada més economistes i responsables institucionals entenen que el cost del deute públic és sensible al volum de deute, i que el creixement d'aquest últim pot arribar a fer insostenible el cost del deute, si porta augment dels tipus d'interès. Una certa prudència s'imposa en l'economia americana, i el debat va aprofundint cada vegada més en reformes estructurals que augmentin la productivitat de l'economia, com l'extensió de l'educació de 3 a 5 anys, o la reforma del insostenible sistema de salut. Mentrestant, a Espanya se segueix esquivant el debat sobre les reformes dirigides a eliminar monopolis i rigideses i augmentar la productivitat, i tot segueix presidit per l'ajustament pressupostari enmig d'un procés intens de deteriorament institucional. Potser la convergència de polítiques pot propiciar acords més amplis i operatius a nivell internacional. Anirem veient.